

Valvontaosasto

Ohjaus- ja asiantuntijapalvelut
Kansainväliset ja oikeudelliset asiat
Laura Kumpulainen

31.5.2021

Eduskunta

Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunnan asiantuntijapyyntö 19.5.2021

Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 85/2021 vp)**Lausunnonantaja**

Tulli / tulliyli tarkastaja Laura Kumpulainen (puh. 050 379 7434;
laura.kumpulainen@tulli.fi).

Lausunto

Tulli kiittää asiantuntijapyynnöstä otsikkoasiassa. Esitän asiantuntijalausuntoni kohteliaimmin seuraavaa:

Yleistä

Tullille ei olla säätämässä uusia tehtäviä ehdotetussa liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 137 a §:ssä. Ehdotettu liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelu liittyy kuitenkin Tullin toimintaan Suomen ja Venäjän välisillä maantieraja-aseilla. Tullin kannalta hallituksen esitys on kannatettava ottaen huomioon esimerkiksi hallituksen esitykseen kirjatut tavoitteet sekä tarkoituksen selkiyttää, tarkentaa ja ajantasaistaa niin sanottua rajaliikenteen ennakkovarauspalvelua koskevaa sääntelyä. Koska jatkuva liikenteenohjaus ja -hallinta eivät kuulu Tullin tehtäviin, niin sanotun rajaliikenteen ennakkovarauspalvelun toteuttamisvastuun on luontevaa olla liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla.

Tulli on antanut näkemyksiä hallituksen esitysluonnokseen sen valmisteluvaiheessa ja lausuntokierroksella. Tullin esittämiä näkemyksiä on otettu huomioon molemmissa vaiheissa. Tullin kannalta on tarpeellista kiinnittää huomiota vielä seuraaviin seikkoihin:

Tullin toimialaan liittyvät huomiot

On kannatettavaa, että ehdotettua liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelua olisi jatkossa mahdollisuus laajentaa Vaalimaan ohella muille Suomen ja Venäjän välisillä maantieraja-aseille. On niin ikään hyvä, että ehdotettu säännös koskisi saapuvaa tavaraliikennettä eli sekä maasta lähtevää että maahan saapuvaa tavaraliikennettä, joka saapuu rajanylityspaikalle.

Kokeiluvaiheessa niin sanottu rajaliikenteen ennakkovarauspalvelu on tukenut Tullin prosesseja ja oletettavasti näin olisi myös ehdotetun palvelun kohdalla tulevaisuudessa. On tärkeää, että hallituksen esityksessä nimenomaisesti todetaan,

ValvontaosastoOhjaus- ja asiantuntijapalvelut
Kansainväliset ja oikeudelliset asiat
Laura Kumpulainen

31.5.2021

että ajan varaaminen ennakkovarauspalvelun kautta ei luo Tullille velvollisuutta toimittaa viranomaistoimenpiteitä tietyinä aikana.

On hyvä, että ehdotetussa pykälässä puhutaan Tullin aiemman ehdotuksen mukaisesti tullitoimenpiteiden suorittamisesta. Tämä on terminologisesti linjassa tullilain (304/2016) kanssa, jonka 3 luvussa säädetään toimivaltuuksista tullitoimenpiteen suorittamiseksi. Tullitoimenpide-käsite on määritelty hallituksen esityksessä tullilain 2 §:n 1 momentin mukaisesti. Tullitoimenpiteiden suorittamisesta puhuminen tuo myös esiin palvelujen tietojen hyödyntämistä eri tullitoimenpiteiden yhteydessä. Hallituksen esityksessä todetaan, että Tullin olisi mahdollista käyttää palvelun henkilötietoja tullitoimenpiteitä varten ja että tullitoimenpiteitä suoritettaessa sovelletaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettua lakia (650/2019). Hallituksen esityksen mukaan Tullin olisi poistettava tiedot ajoneuvon poistuttua rajanylityspaikalta, ellei henkilötietojen käsittelyä ole tarvetta jatkaa muun lainsäädännön perusteella.

Terminologisesti olisi niin ikään hyvä, että Tullin toimialan osalta käytettäisiin kaikessa tekstissä johdonmukaisesti tullitoimenpide-käsitettä ehdotetun pykälän mukaisesti. Hallituksen esityksessä käytetään joissain kohdin käsitteitä "tullitarkastus" ja "tullaus", jotka eroavat tullitoimenpide-käsitteestä.

Ennakkovarauspalvelun toteutukseen ja kustannusvaikutuksiin liittyvät huomiot

Hallituksen esityksessä todetaan, että vanhassa rajaliikenteen ennakkovarauspalvelussa tiedot on luovutettu rajaviranomaisille teknisen käyttöyhteyden avulla ja että tätä käytäntöä jatkettaneen. Tässä tapauksessa käyttöliittymän rakentamisen kustannukset katettaisiin ilmeisesti järjestelmän kustannuksista. Ottaen huomioon lakimuutoksen aikataulun on ehdotettu toteutustapa kannatettava. On mahdollista, että Tullille aiheutuu tässä vaihtoehdossa kustannuksia. Tämänhetkinen arvio mahdollisista kustannuksista on noin 10 000 euroa. Mahdolliset kustannukset tarkentuvat lähempänä käyttöliittymän rakentamista ja rakentamisen aikana.

Tullin kannalta on tärkeää, että lainsäädännöllä mahdollistetaan myös Tullin oman käyttöliittymän rakentaminen. Tämä on tärkeää muun muassa siksi, että lakimuutoksen myötä rajaliikenteen ennakkovarauspalvelusta tulisi vakituinen ja palvelua olisi mahdollista laajentaa Vaalimaalta muillekin Suomen ja Venäjän välisille maantieraja-asetuille eli kokeiluvaihetta laajempaan käyttöön. Tullille aiheutuvat kustannukset riippuisivat oman käyttöliittymän toteutustavasta. Toteutustavasta riippuen alustava arvio kustannuksista on 20 000–80 000 euroa. Kustannukset tarkentuvat lähempänä käyttöliittymän rakentamista ja rakentamisen aikana.

Tietosuojaan liittyvät huomiot

Tulli on tuonut esiin hallituksen esityksen valmistelu- ja lausuntokierrosvaiheessa, että henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 16.1 §:n 16 kohdan nojalla Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, oikeus saada tehtäviensä suorittamista ja henkilörekisteriensä ylläpitämistä varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja rekistereistä siten, kuin käytännön menettelyistä asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, liikenne-, kalastus- ja ympäristöviranomaisilta sekä poliisilta, Rajavartiolaitokselta ja Puolustusvoimilta tietoja kulkuneuvoista ja niiden sijainnista sekä liikenteestä tulli- ja verovalvontaa ja tullirikostorjuntaa varten. Hallituksen esityksen mukaan on epäselvää, ovatko Väylävirasto ja sen palveluntarjoaja katsottavissa liikenneviranomaiseksi ja kattavatko luovutettavat tiedot rajaliikenteen. Vaikka epäselvyyden selvittäminen ei olisi ehdotetun lakimuutoksen kohdalla tarpeen siksi, että ehdotetussa pykälässä säädettyä tietojen luovutusvelvollisuutta voidaan pitää riittävänä, Tullin kannalta

Valvontaosasto

Ohjaus- ja asiantuntijapalvelut
Kansainväliset ja oikeudelliset asiat
Laura Kumpulainen

31.5.2021

epäselvyyden selvittäminen on kannatettavaa. Tulli on valmis osallistumaan viranomaisten ja muiden tahojen välisiin keskusteluihin aiheesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että kuljettajalla pitäisi olla mahdollisuus olla yhteydessä palveluntarjoajaan, jos hän huomaa kerätyn tiedon olevan virheellinen. Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen 16 artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Koska Tulli ei ole rekisterinpitäjä tai sen lukuun toimiva henkilötietojen käsittelijä, tietojen oikaiseminen ei voi jäädä Tullin tehtäväksi. Kuljettajille tulisi siis myös selkeästi kommunikoida, että tietojen ollessa virheellisiä yhteydenotto tulee osoittaa palveluntarjoajalle.

Muilta osin Tullilla ei ole lausuttavaa hallituksen esityksestä.

Liitteet	-
Jakelu	Liikenne- ja viestintävaliokunta
Tiedoksi	-